

ЖАЙЫҚ ӨЗЕНІ БАССЕЙНІНІҢ СУ ЖОЛДАРЫМЕН ЖҮЗУДІҢ ЖЕРГІЛІКТІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

1-ТАРАУ. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1-бөлім. Қолдану

1. Жайық өзені бассейнінің су жолдарымен жүзудің жергілікті ережелері (бұдан әрі – Ереже) Қазақстан Республикасының 2004 жылғы 6 шілдедегі №574 «Ішкі су көліктері туралы» Заңы және Көлік және коммуникация министрлігінің 1999 жылғы 30 қарашадағы №849-1 бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының ішкі су жолдарымен жүзудің Ережелеріне сәйкес жасалды.

2. Бұл Ереже Жайық өзені бассейні су жолдарының ерекшеліктерін көрсетеді және кеме қозғалысы қауіпсіздігін қамтамасыз етеді.

Осы Ережелердегі әрекеттер барлық кемелерге, соның ішінде шағын кемелерге де, Ақтөбе және Батыс Қазақстан бойынша «Батыс» аймақаралық транспорттық бақылау инспекциясының (бұдан әрі Инспекция) қадағалауындағы Жайық өзенінің Ресей Федерациясымен шекарасынан бастап, өзінің сағасына дейінгі кеме жолдарымен жүзетін құрам мен жүзу құралдары, Шалқар өзені, сондай-ақ Жайық өзенінің кеме жолдарында орналасқан жағажайлық және гидротехникалық құрылымдарға қолданылады.

2-бөлім. Анықтама

3. Осы ережелерде мәтін бойынша басқа түсініктеме талап етпеген кезде, 1)-11) тармақшаларда түсініктеме берілген терминдер қолданылады:

1) Судың төменгі кезеңі - өзен тек жер асты суларымен ғана қамтамасыз етілетін кезең.

2) Су тасқыны кезеңі - бұл өзеннің қардың ерігендігінен, толқынды нөсерден, су қоймаларының тасуынан толығын кезеңі.

3) Асу белгісі - бұл жағалауда көрсетілетін белгі, ол жерде кеме жүзетін жол бір жағадан екіншісіне өтеді. Белгінің сипаттамасы - жоғарғы жағына кеме жүзетін жолдың өсіне перпендикуляр қойылған жазық шаршы қалқан орнатылған тірек.

4) Жүру белгісі - жағалауға қойылады, кеме жүзетін жолға параллель қойылған жазық ромба қалқан орнатылған белгі.

5) Бакен – зікірлі қалқыма, қызыл түсті шеңбер болып келеді, кеме жолының оң жақ жиегіне орнатылады. Сол жақ жол жиегіндегі бакеннің пішіні ақ түсті үшбұрышты пирамида .

6) Жер асты бағдарлар - өзеннің түбіне дейін тереңдетілген қада. Бағдар - кемелердің қозғалысы күндіз болатын жерде орнатылады.

7) Голик – бұтақтар шоғыры.

8) Жүру жары (жағалау) - кемелер жағалай жүретін жағалау. Өзен жағалауы (жар) егер кеме жүрісі 150 метрге дейін болғанда өзеннің жанындағы

навигациялық емес жолдың ені 20 метрден аспаса, және кеме жолы 150 метрге дейін болғанда ені 30 метрден аспаған жағдайда жүзуге жарамды деп саналады.

9) Қаршы - тамыр жүйесі бар су басқан ағаш.

Судың жобалық деңгейі - өзендердегі судың деңгейі, оларға қатысты су жолының берілген (кепілді) өлшемдері белгіленеді, төменгі навигациялық деңгейлердің бірін қабылдайды

10) Жоспарланған су деңгейі - өзен бойындағы су деңгейінің белгіленуіне байланысты навигацияның қарқындылығы негізінде су жолдарының тобына байланысты көпжылдық қолжетімділіктің белгіленген мәніне ие төменгі навигациялық деңгейлердің бірін алатын өзендегі су деңгейі.

11) Пыж - тақтадағы кемелерді бекітуді қабылдау.

4. Барлық кемелерде (шағын және желкенді кемеден басқа) рейдтер мен айлақтардың сызбалары бар жүзу аймақтарының карталары ағымдағы навигация үшін түзетілуі керек, ол Республикалық мемлекеттік қазыналық Орал су жолдары кәсіпорнымен жасалады және мүдделі тараптарға таратылады.

2-ТАРАУ. КЕМЕ ҚАТЫНАСЫ ЖАҒДАЙЫ

5. Су тасқыны және навигацияның төменгі су кезеңдері үшін кеме қатынасы жағдайы белгілерін Кәсіпорын Ережемен келісілген белгіленген схемаға сәйкес белгілейді.

6. Жайық өзенінде жағалаудағы жағдай жүзу, асулық және ақпараттық белгілерден тұрады. Шұңқырлар мен жер асты кезеңдері тыныш орта болып табылады. Голиканың төменгі шеті судан 30-50 см болуы керек. Ақ белгі кем дегенде 2 метрден жоғары көтерілген қабыстан тазартылған қабығы ретінде қызмет етеді.

7. Схемалардан ауытқуы бар, кеме қатынасы жағдайының белгілерін ұйымдастырудағы әрбір өзгеріс Кәсіпорынның кезекті жол парақшасымен кем дегенде 24 сағат ішінде бірден хабарландырылуы керек.

8. Су тасқыны кезеңінде су басқан барлық аралдар мен аралдар кеме қатынасы жағдайының қосымша белгілерімен қорғалған.

9. Кемеді ең аз кепілдендірілген тереңдіктерді орнатқан кезде, кеме курсы екі жақтың да шұңқырлық белгілерімен қорғалған.

10. Егер кеменің өту ені кепілдендірілген енен екі еседен артық болса, онда кеменің жүрісін бір шетіндегі бакендермен қоршау жеткілікті.

11. 500 м кем немесе одан төмен кеменің айналма радиусы бар күрт бұрылыстарда кемелердің төменгі ағымнан кейін жағалауға түсуіне жол бермеу үшін қақпақтар мен шоқтарды қорғауға арналған бакендер кеме курсының еніне қарамастан орнатылады.

12. Жағадан 10 метр және одан артық қашықтықтағы су да жатқан кедергілер (карчалар, құлаған ағайштар және т.б.) пайда болған кезде олар кеме жолы жағдайының белгілерімен қорғалуға жатады.

13. Кеме жүргізушілері кеме қатынасы жағдайының өзгермелі белгілерін сақтау үшін барлық шараларды қабылдауға міндетті. Күрделі жерлерде ағысқа

қарсы қозғалыс кезінде кеменің жылдамдығын нақты жағдайларға байланысты азайту керек, жағдайды сақтау үшін қажетті шараларды қабылдау керек.

Өзгермелі белгілерді қаққан немесе жүзу және жағалық жағдайлардың ақауларын байқаған кеме жүргізушілері Кәсіпорынға хабарлауға міндетті, бұл жөнінде вахталық журналға жазба түсіріледі.

14. Шалқар өзені мен Каспий теңізінің солтүстік бөлігіндегі жағалауда жүрген кемелерде жүктер толқын кезінде кеменің қалыпты жағдайын қамтамасыз ететіндей орналастырылып, бекітілуі қажет. Люктер, иллюминаторлар мен өзге де тесіктер жабылып, су өтпеуін қамтамасыз етуі қажет.

15. Кеме жолдарында өткізілетін спорттық шаралар (жарыстар, туристік саяхаттар және т.б.) алдын ала Инспекциямен келісілуі қажет.

16. Кеме аялдайтын орындар мен рейдтер, сорғы стансалары мен басқа да объектілерді орнатуға арналған орындар Инспекциямен және Кәсіпорынмен келісілуі керек.

3-ТАРАУ. ЖАЙЫҚ ӨЗЕНІ БОЙЫНША КЕМЕЛЕРДІҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ МЕН АЯЛДАУЫ

17. Кемелер мен құрамдар Жайық өзені бойымен жүрген кезде, кеме жүргізушілері келесі сақтық шараларын сақтауға міндетті:

1) Кемелердің қарама-қарсы келуі кезінде өту және басып озу жолдардың қауіпсіз жерлерінде жүргізілуі қажет, бұл кезде кемелер арасындағы қашықтық кемінде 25 метр болуы тиіс.

2) Қайраңдарда кемелердің қарсы өтуі және басып озуы судың төменгі кезеңінде тыйым салынады.

3) Жоғарғы жаққа қарай жүретін кеме қайраңның төменгі жағына қауіпсіз жерде тоқтап, төменге қарай келе жатқан кеменің өтуіне мүмкіндік беруге міндетті.

4) Кеменің корпусы топыраққа тиген кезде, тез арада кемені тексеріп, судың кіру-кірмеуін қарап, кезекшілік журналға жазба түсіру қажет.

18. Өздігінен жүретін кемелер затонға кірер кезде тар аймаққа кірер кезде қолданылатын дыбыстық белгі берулері қажет.

19. Жайық өзеніндегі су деңгейі жобалық деңгейден төмен, ал қайраңдағы тереңдік кепілді тереңдіктен төмен болған кезде кемелердің қозғалысы Инспекциямен келісілген Кәсіпорынның қажетті шараларын жүргізу арқылы, кеме қозғалысы габариттерінің жағдайына байланысты жүзеге асырылады.

20. Жайық өзені жолдарының қиын учаскелерінде: Найденовский, Т.Барбастау, Көшім (дамба), Вертячий жары, Кудрина тармағы, Жилимная оппасы, Жыра, Мелкий жары, Сахарная Воложка, Т.Калмыков, Қырғыз жарларында кемені кезекшілікке тәуелсіз капитанның өзі өткізу қажет.

21. Кемелердің, құрамдардың айналатын жері, олардың кеме жүзуін шектеу жолымен айналысатын кемелердің өтіп кетуін күтіп отыру орны лоцман картасында көрсетілуге тиіс.

22. Теміржол және автомобиль жүретін көпірлердің астынан, сондай-ақ таяз су кезінде шонғалдар дан өту кезінде кемелердің ені 30 метрден аспауы қажет.

23. Егер жер снарядына жақындаған кемелер бір-бірін көре алмаса, жер снарядының кезекшісі УКВ байланысы бойынша жоғарға қарай жүзіп келе жатқан кемеге өту құқығы төменге қарай келе жатқан кемеге тиесілі екенін ескертуі қажет.

24. Кеме жолдарында жұмыс жасап жатқан жер снарядтарында қараңғы уақытында дабыл жарығынан басқа барлық жарықтары жағулы болуы қажет.

25. адам таситын кемелердің қауіпсіз өтуін қамтамасыз ету үшін жер снарядының кестесінде олардың уақыттары бойынша түзетілген қозғалыс кестесі болуы қажет.

26. Кемелердің қалқымалы көпірлерден өтуі Инспекцияның келісімімен көпір иесі құрастырған кестеге сәйкес жүзеге асады.

27. Өздігінен жүретін кемелердің кезекшілік бастығы кезекшілік журналына күн сайын жазуға міндетті:

1) Кемелердің жүру немесе аялдап тұру кезіне қарамастан дабылдық жарықтарды жағу және өшірудің уақыты мен орнын;

2) Өз кемесінің, құрамның және баржалардың жүк салатын және басқа да бөлімдеріндегі су деңгейін өлшеу нәтижелерін;

3) Автоматты қашықтан басқарудың және меңгерік құрылғысының жай-күйін;

28. Өзен арнасындағы құмды және қиыршық тасты өндіруге арналған барлық карьерлік алаңдар өңдеуден бұрын Инспекциямен және Кәсіпорынмен келісілуі қажет.

29. Жайық өзені бойынша кемелердің және құрамдардың қозғалысы кезінде тыйым салынады:

1) Көпірлерде, жебелерге салынбаған әуе өтпелерінде өзгермелі крандарды сүйреуге;

2) Егер объектінің конструкциясы жүру жолын көруді жапса итеру әдісімен қалқымалы механизацияларды сүйреуге;

3) Егер меңгерік бөлмесінен қалыпты көріністі қамтамасыз етпесе өзі жүретін кемелердің қозғалысына, өзі жүрмейтін кемелерді итеріп сүйреуге;

4) Қарсы келе жатқан кемелердің меңгерік бөлмесіне прожектор сәулесін түсіруге;

5) Кемелерді басқаруға қатысы жоқ тұлғалардың (кемелерді жүргізу мәселесі бойынша кеме жұмысын тексеруші қызметкерлерден басқа) меңгерік бөлмесінде немесе капитан орнында болуына;

6) Жолаушы тасымалдайтын кемелердің кезекші бастығына меңгерік-моторшыға кемелерді басқаратын штурвалды беруге.

4-ТАРАУ. ПАРОМДЫҚ ӨТКЕЛДЕР

30. Өзеннің кеме жүзетін учаскелеріндегі паромдық өткелдерді Инспекциямен келісе отырып, Кәсіпорын тағайындайды.

31. Паромдарды ашу жергілікті әкімдіктермен келісім бойынша паромдық өткелдердің мазмұнына қойылатын талаптарға сәйкес жүзеге асырылады.

32. Арқан өткелдердің иелері өлкелге дейін кемінде 1 шақырым бұрын «Назар аударыңыз» деген белгі орнату керек.

33. Арқанды өлкелдердің паромдары немесе мотокатерлердің көмегімен жұмыс жасайтындар барлық кемелерге өткізу туралы белгі беріп жол береді.

34. Кемелер паромдардың қасынан жай жылдамдықпен өтеді.

5-ТАРАУ. КЕМЕЛЕРДІҢ АЯЛДАМАЛАРЫ

35. Барлық айлақтар мен тоқтау нүктелерінде әрбір кемеге кемінде екі тіреуіш қондырғысы есебімен айлақтық құрылғылары болуы қажет.

36. Жаңадан жабдықталған кемелердің айлақтары Кәсіпорын қызметкерлерінің өлшеуінен соң және Инспекцияның келісімімен ашыла алады.

37. Жайық өзені бассейніндегі кемежайларда мұнай танкерлерінің және бункерлік кемелердің тұруына Инспекциямен және өрт күзетінің келісілген орындарда жол беріледі.

38. Кемелерге жанармай мен жағармай құю арнайы айлақтарда жүргізілуі тиіс.

Жанар-жағармай құюға арналған айлақтарға кіру және жанармай қабылдау үшін сақтық шараларын қатаң сақтаумен тек бір кемеге ғана рұқсат етіледі.

39. Айлақтардағы тоқтап тұру қауіпсіздігі жауапты ұйымның басшыларына жүктеледі.

40. Тұрақ кезінде кемелерді кептіруге жол бермеу үшін капитандар, шкиперлер су деңгейін бақылауды қамтамасыз етуі қажет.

41. Айлақтарда, кемелерде және басқа жүзу құралдарында қатты жарық көздері, дабыл алауынан басқа, жарықты төмен бағыттайтын қалпақтармен көлегейлену қажет.

42. Жайық өзенінің барлық айлақтарында кемелердің аялдауы рұқсат етіледі: екі тығынды өздігінен жүретін кемеге, бір тығынды өздігінен жүрмейтін кемеге.

43. Шалқар көлі бойынша кемелердің аялдауының қауіпсіздігіне кемені жел бағыты өзгерген кезде екінші кемеге соқтығыспайтындай есеппен қоюды қамтамасыз етуге міндетті капитан жауап береді.

44. Мекемелердің және жеке тұлғалардың катерлері, моторлы және ескекті қайықтары Инспекцияның Кәсіпорынмен келісімімен осы мақсатқа арналған орындарында тоқтап тұруды жүзеге асыра алады.

6-тарау. Затондарда кемелерді қысқы тоқтап тұруға және жөндеуге орналастыру

6-ТАРАУ. КЕМЕЛЕРДІ ЗАТОНДАРДА ҚЫСҚЫ ТОҚТАП ТҰРУҒА ЖӘНЕ ЖӨНДЕУГЕ ОРНАЛАСТЫРУ

45. Жайық бассейнінің затонында кемелерді қысқы тоқтап тұруға және жөндеуге орналастыру алдын-ала әзірленген, кеме иесімен бекітілген, Инспекциямен келісілген жоспар бойынша жүзеге асады.

46. Инспекция тоқтап тұру қауіпсіздігі үшін қысқы тоқтап тұру және консервация жағдайындағы кемелерге тексеру жүргізеді.

47. Затонда кемелер санына қарай бір қатармен қойылады, олардың арасындағы қашықтық кемелердің түріне байланысты болады. Бір типтегі кемелердің бірнеше тізбегі кеме тобын құрады.

48. Барлық түрдегі кемелердің топтары, тізбектері арасындағы өрт қауіпсіздігі қашықтығы кем болмауы керек:

1) Бір палубалы жолаушылар кемелері, дебаркадерлер мен ағаштан жасалған брендвахталар қатарының арасы - 20 м;

2) Техникалық флот кемелері қатарының арасы – 15 м;

3) ұсақ өздігінен сүретін кемелер қатарының арасы – 10 м;

4) Металл барж, понтон қатарының арасы – 5 м.

Борттардың арасындағы өртке қарсы қашықтық кем дегенде 3 метр болуы керек.

49. Әртүрлі типтегі кемелер арасындағы өртке қарсы қашықтық аралас типтегі кемелер үшін белгіленген ең үлкен қашықтықпен анықталады.

50. Бассейнде арнайы затондар болмаған кезде мұнай құйылатын кемелер жалпы затонға қойлады және олар ең соңынан кіргізіледі, бірінші болып шығарылады. Мұнай өнімдеріне арналған кемелер затонға қойылмас бұрын қорғалған және газсыздандырылған болуы қажет.

Мұнай құйылатын кемелер жалпы затондарға соңғы қатарға орналастырылады.

51. Мұнай жүкті 1-ші және 2-ші класты кемелер қатары арасындағы өртке қарсы қашықтық 3 метрден кем болмауы, 3-ші және 4-ші класты кемелер қатары арасында 20 метрден кем болмауы тиіс. Мұнай өнімдері бар 1-ші және 2-ші класты кемелер тобының арасындағы өртке қарсы қашықтық 60 м-ден кем болмауы және мұнай өнімдері бар 3-ші және 4-ші класты кемелер тобының арасындағы қашықтық 30 м-ден кем болмауы тиіс. Мұнай жүкті 1,2,3 және 4-класты кемелер бір қатарға қойылған кезде қатарлар арасындағы өртке қарсы резерв 1-2 класты кемелерге арналған норма бойынша қойылады. Қатарлар саны үштен артық болмауы қажет (бір топтың) және қатардағы кемелер саны төрттен аспауы керек.